

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Odgovor listu „Grazer Zeitung“ zastran uradnikov slovenščine nezmožnih.

Strašna smrt kmeta Lapuha v Sromljah ni edini nasledek nesrečne rabuke in žalostnega upora zoper komisijo, ki ondi trtno už zasleduje. Marveč poslanih je tje iz Maribora 200 vojakov, žandarji zaprli so mnogo kmetov, veliko posestnikov je pobegnolo v gojzde, doma so ženske, otroci in starci; ti naj sedaj sami žanjejo, mlatijo, orjejo, sodnik preiskuje hudo delstvo upora. Vse to bi izostalo, ako bi politični komisar ljudi bil podučil, svaril, opominjal pa tega ni mogel, ker ni znal slovenski. Tako je trdil poslanec g. Šnideršič v deželnem zboru in c. k. namestnik baron Kūbek mu je prisiljen bil prav dati.

Odposlani komisar doktor Geimeier ne zna nič slovenski in je baje, kakor Narod in Slovenec poročata, pobegnil in žandarje same pustil, ki so potem toraj na lastno roko začeli streljati in z bajoneti v ljudi zabadati, ko je 14letni dečko kamen pognal.

To je dalo poslancu Šnideršiču pa tudi listom: „Slov. Gosp.“, Narod, Slovenec, povod sploh pozornost občinstva obrniti na žalostno prikazen, da štajerski Slovenci nimamo dovoljno število slovenščine popolnem zmožnih uradnikov ter da se ne stori, kar bi umogočilo, da bi slovenski juristi številneje glasili se k političnim službam. Tako so slovenski listi pisali.

Temu odgovarja uradbeni list „Grazer Zeitung“ štev. 166, zagovarja barona Kūbeka in pravi, da so „neopravičene pritožbe“, o katerih slovenski listi pišejo. Skuša pa tudi svoje mnenje dokazati rekoč: „pri glavarstvih v Mariboru, Celji, Slov. Gradci, Brežicah, Ptuji in Ljutomeru nastavljenih je 27 uradnikov. Teh zna 17 popolnem slovenski, 8 pa toliko, da morejo z ljudmi občevati in dvema se je ukazalo, da se slovenski naučita, ker na spodnjem štajerskem službujeta

Po tem takem bi le dva uradnika bila

pri nas Slovencih, ki ne znata slovenski in kedar ta dva naročilu barona Kūbeka ustrezeta, imamo samih slovenščine zmožnih uradnikov na spodnjem štajerskem.

Temu ne moremo pritrditi, če prav bi nas najboljše veselilo, ako bi mogli. Imeli smo priliko pogledati črtež spomenice, kojo pripravlja Slovensko društvo za ministra Taffeja. Ondi so uradniki tudi razvrsteni, 1. ki pišejo in govorijo slovenski dobro, 2. ki slovenski malo, za silo govorijo pisati pa ne znajo nič ali saj ne zadosti, 3. ki ne znajo nič slovenski. Prvih je najmanje n. pr. v Slov. Gradci samo eden, namreč g. Viktor Polžer, pri davkarji pa 2, namreč g. Garzarolli in g. Jož. Lah, v Mariboru pa nobeden. Drugih je največ. Tretja vrsta pa jih šteje veliko več, kakor jih Grazer-Zeitung pozna in baron Kūbek ne more biti zadosti podučen, ako je samo dvema naročil naučiti se slovenski.

V dokaz le nekoliko gospodov: v Mariboru ne zna nič slovenski: okrajni glavar baron Hein', okrajni komisar Leitner, okrajni inženir Neubauer, baron Essenbeck, namestnijski adjunkt dr. Winkler, stavbarski adjunkt Bülow, gozdarski komisar Franz, okrajni živinozdravnik Hagge, okr. cementarijaš Störk; v Slov. Gradci pisar Schaffernack, v Celji ne znajo nič slovenski okr. komisar baron Zedlitz, namestnijski praktikant Zoff, inženir Angerle, stavbarski praktikant Linhart, obadva rudarska komisarja Riedl in Gattner, pri davkarji so 4, ki ne umejo nič slovenski; da je okrajni komisar Geimeier v Brežicah, ki je spremljal trtno-ušno komisijo v Ključeh, slovenščine nezmožen, to je pokazal nesrečni, krvavi izid in je c. k. namestnik baron Kūbek javno potrdil.

Tako spomenica. Vendar v našo svrho naj zadostuje navedeno, ker druga nečemo, kakor dokazati, kar so pisali slovenski listi, in ovrača, kar piše „Grazer Zeitung“, k čemur smo prisiljeni bili. Naše pritožbe so le preveč „opravičene“. Imena naveli smo pa samo nekaterih

ker vseh niti treba ni, iz tega edinega uzroka, da uradbenemu listu „Grazer Zeitung“ resnico svojega mnenja dokažemo.

Spomenici Slovenskega društva pa želimo srečnega uspeha, da dobimo Slovenci našega jezika popolnem v besedi in pisavi zmožnih uradnikov!

Desterniški.

Cesar v Radgoni.

Srca Slovincem Ljutomerskega okraja so gorela hrepenenja, videti ljubljene cesarja. Delali so priprav vredno spejeti ga, kedar stopi na zemljo slovensko. Množica je hitela na predvečer v Radgono. Drugi dan 9. julija t. l. od ranega jutra so bile vse ceste proti mestu žive ljudij; gnali so se kakor mravlje proti mravljišču. V marsikterem hramu je ostal za varuha le kak starček z otroci, vse drugo je šlo cesarja gledat. Ljutomerski trg je bil skoro prazen.

Ob 1/10. uri zaslišimo trobente glas prihajajočih banderašev iz Ljutomerskega okraja, ki so se zbrali na Melah. Jezdila sta dva po dva v domačem oblačili; ponosno je vsak sedel na bistrem konjiči. Na levi strani je nosil vsak visoko bandero avstrijske barve. Naprej celej trumi je jahal vodja g. Jož. Sterniša, sedanjí učitelj v Cezanjevih. Postavili so se od mosta kraj ceste, kjer se je namenil cesar peljati. Radgona je bila slovesno oblečena, iz vsakega hrama je visela bandera. Na sramoto Radgončanom je bilo tudi 6 puntarskih, nemških. Ura bija 12 in kmalu so zvonovi iz farnega zvonika naznanili, da se vladar bliža mestu. Pri vožerjem mostu ga mestni župan pozdravi, in potem se pripelja do glavarstva. Vojaška banda zasvira cesarsko pesem, gardisti iz Veržaja pod poveljništvom stotnika Pintariča prezentirajo in zastavnik zastavo do zemlje nagne. Cesar bistro s kočije stopijo, nekatere besede s svojim dvornikom pogovorijo in kmalu se podajo ogledat Veržensko gardo. Na čast se jim mora reči, da so se sijajno vedli. Začelo se je predstavlanje. Prvi so prišli na vrsto dvorni častniki, potem duhovščina. Iz lavantinske škofije jih je bilo 16 iz sekovske 7. Nekatere so prijazno nagovorili in trikrat hvalo izrekli rekoč: „veseli me, da se vas je tak obilno število zbralo, hvala vam. Za duhovniki so se predstavili c. kr. uradniki, za njimi druge deputacije. Cesar so se dalje podali na ogled novega šolskega poslopja, potem k vojakom na vadišče. Kedar se pripeljajo po mostu čez Muro, Njih z burnim živijo-klicanjem pozdravi zbrano slovensko ljudstvo; enako banderaši. Cesarju se je na obrazu poznalo, da Njih je ogromna vrsta banderašev do srca ganila. Neprenehoma so pozdravljali, jahači pa visoko vihteč klobuke živijo klicali. Vaja na vadišči je bila

kratka. Topovi še niso omolkili, ko vskok prijaše cesarjev adjutant in g. Sterniša naznani, da da cesar zapovedujejo, naj vsi jahači se kmalu podajo na vadišče. Kakor bi trenil, se počne cela vrsta gibati in urno je šlo naprej, da je od gostega prahu komaj tovarš tovarša opazil. Bilo se je bati kake nezgode, ker so jahači bili brez stremenov, vendar na veliko srečo je bilo vse v najboljšem redu izpeljano. Cesar sedeč na krasnem sivci jašejo banderaše ogledavat in g. Sterniša Njim naproti. Izpraševali so ga raznovratne reči: „Od kod so jahači: Kdo je vse to oskrbel?“ Kje stanuje, kako se piše? in ker mu je na prsah visela medalja, so ga vprašali, pri katerem oddelku je služil, kje je bil v bitvi? Slednjič mu izrečejo svoje pripoznanje in zahvalo, ter mu podajo ljubeznjivo roko. Povabijo še ga, da jaše celo vrsto kraj Njih. Komu bi srce veselja ne zai-gralo, ko vidi moža v belih bergušah in po domače oblečenega jahati na strani močnega vladarja. V vrsti opazijo cesar kmeta Bežan iz Šalovec z zlatim križcem na prsah. Pred njim se vstavijo in ga nemški nagovorijo, zaradi kake zasluge je dobil častno znamenje. Mož se vstraši in drugaiz ustne spravi, kakor rihtar — Blagi cesar zdaj začnejo po slovenskem: ste bili župan? Koliko let? To je lepo, so djali.

Tukaj moram pohvalo izreči kmetom, ki so pustili oranje in žetvo na polji in šli v vročini skoro afrinkanski od doma, da pozdravijo svojega ljubeznjivega cesarja. Slava vam! Najlepša čast in hvala pa gre g. Sterniši za ves trud in prizadevanje!

(Konec prih.)

Gospodarske stvari.

O poštnih hranilnicah.

8. Komur se omenjena obrestna mera prenizka dozdeva, zamore si priskrbeti tudi viši znesek, večje odstotke. Kedar se ti namreč v poštni hranilnici nabere primeren kapital ali glavica, naroči poštno-hranilničnemu uradu, naj na tvoj račun kupi državni papir. Recimo: v knjižici imaš izkazanih 80 gld. Ti od poštnega uradnika imaš pravico zahtevati, da ti kupi n. pr. takozvano „srebrno rento“, to je papir, ki je vreden 100 gld., od tega dobiš na leto 5 gld. obresti v srebru. Toti papir sedaj lahko kupiš za okoli 79 gld., toraj 79 gld. ti na leto vrže 5% t. j. 5 gld. obresti ali prav za le 4 gld. 20 kr., ker moraš davka plačati 16% t. j. od vsakega goldinarja po 16 kr., to znese 80 kr. Za 79 gld. v poštni hranilnici dobiš na leto le 2 gld. 37 kr., če ti pa poštna hranilnica naroči „rento“, dobiš na leto po 4 gld. 20 kr. Te papirje, obligacije, srečke ali loze varuje poštno-hranilnični urad, a vložnik dobi